

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/359620746>

Pandemie [FES Magazine 2022;37(197):7]

Article · March 2022

CITATIONS

0

1 author:

Rinie Geenen

Utrecht University

632 PUBLICATIONS 9,472 CITATIONS

SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

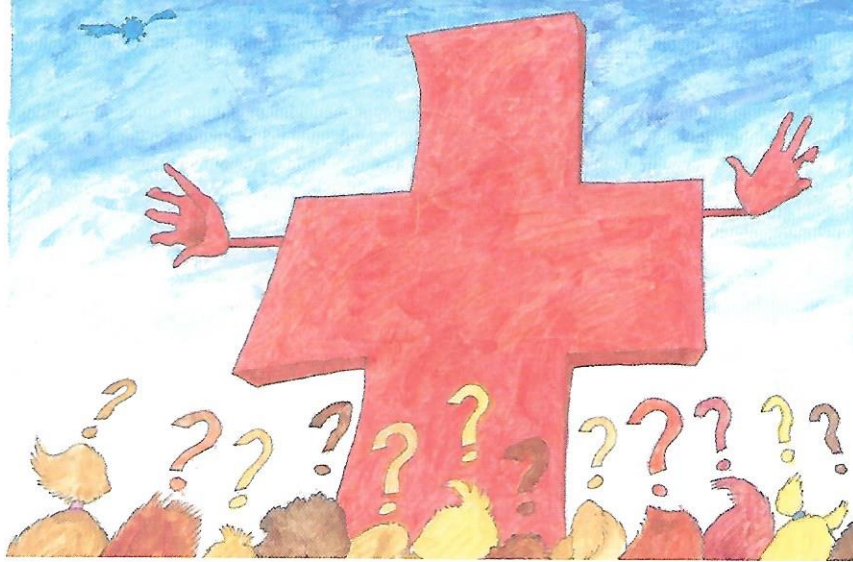

It is part of the Doctoral dissertation "Meanings of school reintegration of children after burns: an ethnographic study". [View project](#)

Body-relatedness in somatic symptom disorder [View project](#)

Illustratie: Rik Slinger

Pandemie

Veel mensen hebben het helemaal gehad met de pandemie. Vooral jongeren en sommige ondernemers zijn zwaar getroffen, om nog maar niet te spreken van mensen die zelf flink ziek waren of iemand verloren hebben. De psychoreumatologie-onderzoeksgroep van de Universiteit Utrecht onderzocht hoe het mensen met fibromyalgie is vergaan.

Ramp

Voor Linda bijvoorbeeld was de coronapandemie een ramp. In het begin was ze ontzettend bang dat ze zelf besmet zou worden, of een van haar naasten. Na verloop van tijd zat ze altijd thuis en waren alle dagen hetzelfde. Nog later in de pandemie irriteerde ze zich aan het beleid van de regering en twijfelde ze of ze een vaccin wilde. Er leek geen einde aan de pandemie te komen. De stress was nadelig voor haar fibromyalgie; perioden met meer pijn en vermoeidheid werden bij Linda langer.

Verwachtingen

Wij dachten dat het met de meeste mensen met fibromyalgie slechter zou zijn gegaan tijdens de pandemie, net als met Linda. Daar hadden we minimaal drie redenen voor. Ten eerste had de hele bevolking last van het virus en de maatregelen; we dachten niet dat dit anders zou zijn voor mensen met fibromyalgie. Ten tweede werd voor mensen met fibromyalgie de behandeling misschien tijdelijk onderbroken. Ten derde wisten we uit onderzoek dat stress kan zorgen voor versterking van pijn en vermoeidheid.

Goed

Toch kwamen we ook mensen tegen die juist opknaptten tijdens de pandemie zoals Joke. Het ging beter met haar toen allerlei verplichtingen vervielen. Normaal was ze drie dagen per week op kantoor. Nu bestond haar thuiswerk vooral uit videobellen. Ze spreidde het werk over vijf dagen en zocht haar ontspanning tussendoor. Als het mooi weer was, maakte ze elke dag een wandelingetje.

Haar leven was rustiger en daarom prettiger geworden.

Onderzoek

In ons vragenlijstonderzoek hebben we de gezondheid bij honderden mensen met fibromyalgie gemeten voorafgaand aan de coronapandemie in 2018, tijdens de eerste hevige piek in 2020 en tijdens de langdurende lockdown begin 2021. Gemiddeld lieten mensen met fibromyalgie tijdens alle jaren op alle acht gezondheidsaspecten een erg lage score zien. Anders dan verwacht, zagen we echter tussen 2018, 2020 en 2021 geen verschil bij vijf aspecten van gezondheid, waaronder welbevinden, sociaal functioneren en algemene gezondheid. Nog verrassender was dat het niveau van pijn en fysiek functioneren bij deze mensen met fibromyalgie gemiddeld zelfs beter was tijdens de pandemie dan ervoor. Er waren echter grote verschillen tussen mensen onderling en de precieze reden voor gunstiger resultaten zal ook per persoon verschillen. Misschien dat veel mensen met fibromyalgie minder sociale verplichtingen voelden en het ritme van het leven wat meer zelf konden bepalen?

Behandeling

Tijdens de pandemie ging het gemiddeld dus wel iets beter met mensen met fibromyalgie, maar het ging nog steeds niet goed met hen. Op het moment dat ik dit schrijf lijkt de pandemie langzaam ten einde te lopen. Hopelijk lukt het iedereen om te genieten van de herwonnen vrijheid en kunnen mensen een leefstijl die rust bracht, vasthouden. Echt 'leuk' zal het echter pas worden als de gezondheidsindustrie de nu vrijgekomen tijd gaat gebruiken om zich volledig te richten op het ontwikkelen van een effectievere behandeling van fibromyalgie.

Rinie Geenen

Prof. dr. Rinie Geenen (1955) geeft psychologie-onderwijs aan de Universiteit Utrecht en doet onderzoek naar emotionele, sociale en biologische aspecten van reumatische aandoeningen.

